خيرپور

توليدي صحت لاءِ قيادت

the David & Lucile Packard FOUNDATION

چاپو نمبر 1 فيبروري 2009 پهريون 1

ايڊيٽوريل

هر گذرندڙ ڏينهن سان گڏ اسين ڪنهن نه ڪنهن عورت جي ڏک ۾ پيڙاءَ جي ڪٿا پڙندا آهيون. ڇو جو اسان جي سماج ۾ عورت جي حقن کي تمام محدود ڪري رکيو ويو آهي. جنهن ۾ غربت جو به وڏو هٿ آهي. ان سان گڏوگڏ نا انصافي، اڻ ڄاڻائي، سهولتن تائين رسائيءَ جي سگهه نه هئڻ ۽ عام صحت جي سهولتن جو نه هجڻ ان جا اهم ڪارڻ آهن. پاڪستان ۾ صحت جا مشورا يا صلاحون ڏيڻ جون سهولتون تمام گهٽ آهن خاص طور تي توليدي صحت ۽ خانداني منصوبه بندي جهڙن گنڀير مسئلن تي.

هي اطلاع نامو انهيءَ ڪري پڌرو ڪيو ويو آهي ته توليدي صحت ۽ ان سان لاڳاپيل ڪجهه ٻين مسئلن تي ڄاڻ ڏني وڃي ۽ اهو به ٻڌايو وڃي ته ليڊ پاڪستان پنهنجي توليدي صحت لاءِ قيادت واري پراجيڪٽ ذريعي عام

توليدي صحت لاءِ قيادت جي خيرپور سان لاڳاپيل ايسوسيئٽس جو گروپ فوٽو

پڙهندڙن تائين انهيءَ تي نيون نيون ڳالهيون سامهون آڻي رهي آهي. ليڊ پاڪستان جو هي پهريون قدم آهي ته هي ادارو انهن جي ڄاڻ جي وڌڻ کي گهٽ ڪري ۽ هن پراجيڪٽ وسيلي اهڙا ماهر ۽ سکيل قيادت تيار ڪئي وڃي جيڪا پاڪستان جي ٻن ضلعن کان شروع ٿي آهي جنهن ۾ پنجاب جو ضلعو لوڌران ۽ سنڌ جو ضلعو خيرپور شامل آهن. انهيءَ پراجيڪٽ جو بنيادي مقصد توليدي صحت جي مسئلي تي ماهرن جي اهڙي ٽيم تيار ڪرڻ آهي جيڪي پنهنجن ضلعن ۾ انهن جي پاليسين ۽ مسئلن کي عام ڪري سگهن.

انهيءَ اطلاع نامي ۾ اهڙيون دل کي ڇهندڙ ڳالهيون شامل ڪيون وينديون جنهن سان تمام گهٽي ڄاڻ ملندي انهيءَ سان گڏو گڏ انهيءَ ۾ ان پراجيڪٽ سان لاڳاپيل خبرون، ان جا ڪم ۽ انهن جي ماهرن جا مضمون به شامل ڪيا ويندا.

اها اميد ٿي ڪجي ته اسان جو هي پهريون رسالو گهڻي قدر پڙهندڙن کي ڄاڻ ڏانهن ڇڪيندو ۽ انهن ذريعي پنهنجون ڳالهيون ٻين تائين رسائڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪندو. توهان جي صلاح، تنقيد ايندڙ ڇاپي کي بهتر ڪرڻ لاءِ انهيءَ ۾ شامل ضرور ڪئي ويندي. توهان جي موٽ جو انتظار رهندو.

فهرست

- پراجيڪٽ ڪوآرڊينيٽر جو پيغام
- ايڊيٽر جو ڪالم
- سکيا سان لاڳاپيلن جا تاثر
- خيرپور جو پروفائيل
- خيرپور جي سچائي
- خيرپور جي قيادت کي توليدي صحت جي باري ۾ وڏيڪ ڄاڻ آهي
- ميراثي عورت پنهنجي محروميت جي مجبوري جو حال وندي تي
- آخر ايتري تڪليف ۽ پيڙا ڇو!
- عورتن لاءِ مفت طبي سهولتون
- خيرپور ۾ توليدي صحت جي سهولتن جي گهٽتائي
- توليدي صحت جي ڄاڻ ڏيڻ لاءِ قيادت کي تيار ڪرڻ
- ماءُ جي بي ڌياني ۽ معصوم نينگر جو موت
- توليدي صحت ۾ مرد جو ڪردار
- توليدي صحت ۽ نا بالغي جا مسئلا
- ايسوسيئٽس جو تعارف

ايڊيٽوريل ڪاميٽي

- تصير ميمڻ
- حماد رضا
- نمره زبير

ايڊيٽر

- مريم افضل خان

ڊزائين ۽ لي آئوٽ

- نديم احمد
- سجاد ڪنڊر

پراجيڪٽ ڪوآرڊينيٽر جو پيغام

توليدي صحت جي قيادت جو هي پراجيڪٽ ڪيترن ئي حوالن سان سکڻ جو هڪ بهترين ذريعو آهي. انهيءَ ڪورس جي ذريعي محنتي ۽ ساٿ ڏيندڙ جتو ايري آيو آهي. انهن انهيءَ مسئلي کي ضلعي سطح تي ماڻهن جي سامهون آڻڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. ان پراجيڪٽ ۾ پاڪستان جا ٻه ضلعا شامل آهن خيرپور ۽ لوڌران. توليدي صحت جي حقن جو مسئلو عام طور تي حڪومت جي ڳالهين ۽ عام ماڻهن جي ڳالهين ۾ ٻه سامهون آيو آهي. ضلعي حڪومت، اين جي اوز ۽ سي بي اوز انهي مسئلي کي تورڙي گهٽي سطح تي اهميت ڏيڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. پر توليدي صحت جي قيادت جو پراجيڪٽ ماڻهن ۾ گهٽي سگهه پيدا ڪندو. هي پراجيڪٽ سماجي فورم جي تحت سامهون آيو آهي. نه رڳو توليدي صحت جي مسئلن تي پر ٻين به ڪيترن ئي اهڙن مسئلن لاءِ جيڪي پنهنجي پنهنجي ضلعن ۾ آهن. انهي سکيا ڏيڻ جي دوران مون اهو خاص طور تي ڏٺو آهي ته جيڪي سکيا وٺي رهيا هئا انهن ۾ تمام گهڻو سکڻ جو جذبو آهي. انهن مان گهڻا ته انهي تي ڳالهائڻ جو شوق به رکن ٿا نه رڳو لوڪل پر ضلعي سطح تي به انهي مان اهو اندازو ٿئي ٿو ته انهيءَ گروپ ۾ ڪيترو شوق آهي انهن جي مسئلن کي سمجهڻ ۽ انهن جي پاليسين کي سمجهڻ لاءِ. آءُ اميد ٿو ڪيان ته انهيءَ سکيا کان پوءِ اهي پنهنجي پنهنجي علائقن ۾ ايندڙ ڏينهن ۾ وڏو اهم ڪردار ادا ڪندا.

نصير ميمڻ

خيرپور ضلعي جو پروفائيل

خيرپور ضلعو سنڌ جي اتر واري علائقي ۾ واقع آهي. جنهن ۾ ڪل 8 تعلقا. فيض گنج ، گمبٽ ، خيرپور ، ڪنگري ، ڪوٽڏيجي ، ميرواهه ، نارو ۽ سوڀو ديرو شامل آهن.

هن ضلعي جي لڳ ڀڳ 80 سيڪڙو کان وڌيڪ آبادي زراعت تي دارومدار رکي ٿي. هن ضلعي جي فقط ڪجهه ماڻهن وٽ پنهنجي زمين آهي. جڏهن ته باقي يا ته هاري يا ڪاتيدار آهن. هن ضلعي ۾ زراعت يا ٻني ٻاري جو دارومدار سنڌو درياءَ ۽ ٻين واهن جي پاڻيءَ تي آهي. هن علائقي جي مکيه معيشت ۽ پيداوار به زراعت تي ئي ٻڌل آهي. جنهن ۾ شگر ملون، ڪجيءَ جون فيڪٽريون ۽ ڦٽين جا ڪارخانا شامل آهن.

هن ضلعي ۾ ٽن قسمن جون صحت جون سهولتون موجود آهن. جيڪي هن ضلعي ۾ مختلف طريقن سان صحت جون سهولتون ڏئي رهيون آهن. انهيءَ ۾ پهرين فرسٽ ليول ڪيئر فيسلٽيز جنهن ۾ بيسڪ هيلٿ يونٽ ۽ رورل هيلٿ سينٽرز شامل آهن. هر بيسڪ هيلٿ يونٽ مان گهٽ ۾ گهٽ 000,10 ماڻهو فائدو حاصل ڪن ٿا. جڏهن ته رورل هيلٿ سينٽر 25 هزار ماڻهن کي صحت جون سهولتون ڏيندو آهي.

هن ضلعي جي سيڪنڊري صحت جي سهولتن ۾ تعلقا هيڊڪوارٽر، ضلعي هيڊ ڪوارٽر اسپتال ، مڊر اينڊ چائلڊ هيلٿ ڪيئر سينٽر ۽ سول ڊسپينسريون شامل آهن. هڪ تعلقي اسپتال ۾ 40 کان 50 بيڊ، جڏهن ته ضلعي اسپتال ۾ 100 يا انهيءَ کان وڌيڪ بيڊ آهن. هن ضلعي جي هيڊڪوارٽر اسپتال سان ميڊيڪل ڪاليج ۽ ٻيا سکيا جا ادارا جڙيل آهن.

خيرپور فيڪٽ فائيل

1. خيرپور جي ڪل آبادي 6587,54,1 آهي جنهن ۾ 448,10,6 مرد ۽ 139,36,7 عورتون شامل آهن.
2. 23.6 سيڪڙو آبادي شهرن ۾ رهندي آهي.
3. 76.4 سيڪڙو آبادي ڳوٺن ۾ رهندي آهي.
4. هن ضلعي جو ڪل ايراضي 15910 اسڪوائر ڪلوميٽر آهي. جنهن ۾ آبادي جي شرح 97.2 ماڻهو ۾ اسڪوائر ڪلوميٽر آهي.
5. ٽيج ٻياڪ ٻارن جي موت جي شرح 39 سيڪڙو آهي. جنهن ۾ 1000 ٻارن جو جنم آهي جنهن ۾ ڇوڪرا ۽ ڇوڪريون شامل آهن
6. ويم دوران مائرن جي موت جي شرح 100000 ڊليورين تي 136 آهي.
7. ضلعي ۾ ٽوٽل رورل هيلٿ سينٽرن جو تعداد 12 آهي.
8. ضلعي ۾ ڪل بيسڪ هيلٿ يونٽن جو تعداد 73 آهي.
9. ضلعي ۾ ڪل مڊر اينڊ چائلڊ هيلٿ ڪيئر سينٽرن جو تعداد 5 آهي.
10. ضلعي ۾ دسپينسرين جو ڪل تعداد 21 آهي.
11. ضلعي ۾ عورت ميڊيڪل آفيسرن جو تعداد 27 آهي.

توليدي صحت لاءِ قيادت

توليدي صحت لاءِ قيادت جي نالي سان اهو پراجيڪٽ ٻن سالن جو پراجيڪٽ آهي. جيڪو ليڊ پاڪستان ۽ ڊيوڊ اينڊ پيڪارڊ فائونڊيشن جي سهڪار سان شروع ڪيو ويو آهي. جنهن جو مقصد اهو آهي ته هن علائقي ۾ توليدي صحت جي باري ۾ ماهر سڪيل ماڻهن جي ٽيم تيار ڪئي وڃي. شروعات ۾ اهو ڪم ٻن ضلعن ۾ شروع ڪيو ويو آهي. جنهن ۾ صوبي پنجاب جو ضلعو لوڌران ۽ سنڌ جو ضلعو خيرپور شامل آهي.

ايسوسيئيٽ مهڪ زهره رول آئوٽ ٽريننگ ڏيندي

پاڪستان جو صحت جو پروفائيل آبادي جي واڌاري تي بيان ڪيو ويندو آهي. جنهن ۾ ڪير پيدا ٿيندڙ ٻارن جو موت، وڏن ٻارن جو موت، مائرن جي مرڻ جي شرح شامل آهن ۽ سمجهه ۾ ايندڙ بيمارين ۽ نه سمجهه ۾ ايندڙ بيمارين جو ڀيٽو وزن آهي. گهڻين حاملا عورتن جي مرڻ جو ڪارڻ انهن جي گهٽي پيٽ سان ٽيڻ جي ڪري ٿي ٿئي ٿو. گهٽ سڪيل دائين جي شرح، جاهليت ، غير معياري غذا ۽ ايمرجنسي سهولتن جي پهچ ۾ هجڻ جي گهٽتائي به شامل آهي انهيءَ ڪان سواءِ 40 سيڪڙو دايون سڪيل هونديون آهن.

ليڊ پاڪستان انهن ويڇن کي پرڻ لاءِ گهڻين ئي ملٽي نيشنيل آرگنائيزيشنز سان ڀائيواري ڪئي آهي جيڪي توليدي صحت جي باري ۾ پاڪستان جي مختلف هنڌن تي ڪم ڪري رهيون آهن. ليڊ اهڙين ڪمپنين سان ڀائيواري ڪري انهن کي اهڙا ڪم سونپيا آهن جنهن سان انهي جي باري ۾ مختلف سطحن تي انهيءَ جي ڪورس کي ترتيب ڏئي سگهن. جنهن ۾ ماڻهن جي چونڊ ۽ سکيا ڏيڻ جا طريقا شامل آهن. ليڊ پاڪستان لوڌران ۽ خيرپور ضلعي حڪومت سان اهو معاهدو به ڪيو آهي ته انهيءَ ڏس ۾ ماهرن جي ٽيم تيار ڪرڻ لاءِ هڪٻئي جي سهڪار سان ڪم ڪيو ويندو

انهيءَ سکيا جو بنيادي مقصد اهوآهي ته ضلعي سطح تي توليدي صحت جي قيادت کي تيار ڪرڻ لاءِ انهن کي آسان ۽ تجرباتي سکيا ڏني وڃي ۽ ضلعي سطح تي توليدي صحت جي چار کي اجا به وڌايو وڃي

ليڊ پاڪستان انهن ٻن سالن ۾ 17 وچولي سينيئر سطح جا ماهر تيار ڪندي 3 ريجنل ۽ هڪ پرڏيهي سکيا جو دور تيار

ايسوسيئيٽ محمد اڪرم شيخ رول آئوٽ ٽريننگ ڏيندي

ڪندي هر هڪ جٿي لاءِ انهي سان گڏ ۽ ضلعي نيٽ ورڪ به تيار ڪندي جيڪو توليدي صحت جي پاليسي جي لاءِ هوندو. ليڊ پاڪستان سکيا جو نصاب تحقيق ۽ گهڻين گڏجاڻين کان پوءِ تيار ڪيو آهي ۽ انهي جي قيادت لاءِ گهٽي سکيا ڏني وئي آهي، جنهن وٽ طريقو ۽ ڄاڻ آهي. انهيءَ سکيا ۾ خانداني منصوبه بندي سان لاڳاپيل مسئلن، توليدي صحت ۽ انهي جي واڌاري ، عوام جي ماحول ۽ انهي جي صحت کي ڏسندي انهي کي لاڳو ڪرڻ، انهن جي سهولتن بابت ڪيس اسٽيڊيز، پاليسي جو خلاصو ۽ ڄاڻ جي ڏي وٺ کي عام ڪرڻ، ايندڙ وقت ۾ ٽيڻ وارين سکيائن جي ڄاڻ ڏيڻ ۽ لاڳاپيلن کي انهي جي باري ۾ ٻڌائڻ شامل آهي.

انهي پراجيڪٽ جي وسيلي اهڙڻ هزارين ماڻهن کي اهڙي واٽ ملي آهي جيڪي صحت تي ڪم ڪري رهيا آهن ۽ جيڪي انهي جي ويڇن کي ختم ڪرڻ جي ڪوشش ڪري رهيا آهن جنهن جي وسيلي توليدي صحت جي سهولتن کي بهتر بڻايو وڃي.

دي ڊيوڊ اينڊ ليوسائيل پيڪارڊ فائونڊيشن جو تعارف

دي ڊيوڊ اينڊ ليوسائيل پيڪارڊ فائونڊيشن جو آباديءَ جي پلاننگ وارو پروگرام ان بابت ڪم ڪري ٿو ته مختلف ادارا توڙي فرد ان بابت ڄاڻوڙين ته عورتون توڙي سندن خاندان ان ڳالهه جي قابل هجن ته هو اهو فيصلو ڪري سگهن ته ڪين ڪيترا ٻار پيدا ڪرڻا آهن ۽ اهي ڪڏهن هئڻ گهرجن. گڏوگڏ اهي عورتون پاڻ لاءِ مخصوص علاج ۽ گهربل توجهه حاصل ڪري سگهن.

گذريل 40 سالن کان پيڪارڊ فائونڊيشن آمريڪا ۽ دنيا جي گهٽ ترقي يافته ملڪن ۾ توليدي صحت جي مختلف چئلينجن کي منهن ڏئي رهيو آهي. هي ادارو هڪ اهڙي مستقبل لاءِ ڄاڻوڙي ٿو جنهن ۾ سرڪاري، غير سرڪاري توڙي خانگي شعبا گڏجي اهڙن فردن سان توليدي صحت جي حقن جي حاصلات ۾ سهڪار ڪن. جنهن ۾ حمل کان اڳ ۽ پوءِ وارين سهولتن تائين رسائي، جنسي تعليم، ايمرجنسي مانع حمل، حمل جي انتهائي نگهداشت وارين سهولتون شامل آهن. ۽ سڄي دنيا اندر خاندانن توڙي برادرين تي اهو هڪ مثبت اثر ڇڏيندڙ عمل هوندو.

ليڊ جو تعارف

ليڊرشپ فار انوائرمينٽ اينڊ ڊولپمينٽ(ليڊ) هڪ غيرمنافع بخش ادارو ۽ آرگنائيزيشن آهي. ليڊ اهڙن مقصدن لاءِ ڪم ڪري رهي آهي جنهن ۾ اهڙي قيادت جو ڄار جوڙيو وڃي جيڪا پنهنجي ماحول ۾ تبديلي آڻڻ لاءِ تمام گهڻي محنت ڪري رهي آهي. جيڪا تبديلي پنهنجي معاشي ۽ سماجي روين جي ڪري ايندي آهي. ليڊ پنهنجي پراجيڪٽ جي شروعات روڪ فيلر فائونڊيشن کان 1992ع ۾ ڪئي. جنهن جو مقصد اهو هو ته پيدائش جو عمل انهيءَ گلوبل ڪلچر ۾ هلندو رهي. پر اڄ ليڊ انٽرنيشنل تمام تيزيءَ سان گلوبل آرگنائيزيشن ٿي رهي آهي. جنهن ۾ 13 ملڪن جا ريجنل پروگرام آهن جنهن ۾ ايشيا، آفريقا، نارٿ، سائوٿ آمريڪا ۽ يورپ شامل آهن.

ليڊ جو بنياد پاڪستان ۾ 1995 ۾ رکيو ويو. جنهن کان پوءِ هي تمام گهڻو اڳيان وڌي ايڏي وڏي آرگنائيزيشن ٿي وئي آهي. اڄڪلهه ليڊ پاڪستان اهڙن وڏن مقصدن لاءِ ڪم ڪري رهي آهي، جنهن ۾ قيادت جو واڌارو، پنهنجي ڪم جي ڄار کي اڃا وڌيڪ اڳيان وڌائڻ، غربت جي گهٽتائي، پاليسي ايڪشن ريسرچ ۽ انهيءَ سان گڏ سوشل ڪيپيٽل ۽ پبلڪ پاليسي کي جوڙڻ آهي. انهيءَ سان گڏ هي اهڙن ادارن سان جڙيل آهي، جيڪي ساڳئي مقصد لاءِ ڪم ڪري رهيا آهن ۽ جيئڻ ۽ زندگيءَ جي ڦيٽي ۽ مقصد کي اڳيان رکندا اچن ٿا.

ليڊ پاڪستان هيڊ آفيس

ليڊ هائوس ايف سيون مرڪز اسلام آباد پاڪستان

ٽيليفون : 92 51 2651511+

فيڪس : 92 51 2651512+

Email:com@lead.org.pk

web: ww.lead.org.pk

ليڊ پاڪستان ريجنل آفيس سنڌ

اپارٽمينٽ نمبر 02_A پلاٽ c– 02 , اسٽريٽ 36

توحيد ڪمرشل ايريا، ڊي ايڇ اي فيز 05،ڪراچي

فون نمبر: 5832735_ 021

ليڊ پاڪستان پروجيڪٽ آفيس خيرپور

گهر نمبر 62.63 بنارس ايڪسٽينشن ڪالوني

سول اسپتال روڊ، خيرپور ميرس سنڌ

فون: 0243.716041